

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

פליטים: מיתוסים ועובדות

העובדות

המיתוס

העובדות מוכיחות שמרבית הפליטים נותרים באפריקה. במהלך שנת 2008: נמלטו לישראל מכל מדינות אפריקה - 7,681 מבקשי מקלט. במהלך שנת 2009 ירד מספרם ל - 4,787 מבקשי מקלט¹. בשנת 2008 נמלטו לקניה מסומליה - 65,000 מבקשי מקלט, נמלטו לאוגנדה מקונגו - 47,000 מבקשי מקלט². בישראל שוהים פחות מ - 25,000 מבקשי מקלט³. בצ'אד - 311,000 מבקשי מקלט, בסודן - 760,000 מבקשי מקלט, באוגנדה - 990,000 מבקשי מקלט, בגרמניה - 582,735 מבקשי מקלט, בארה"ב - 79,548 מבקשי מקלט⁴

המוני מבקשי מקלט מאפריקה "מציפים" את המדינה. ישראל תהפוך למדינה אפריקאית

כאמור, את מרבית הפליטים קולטות, בליט ברירה, מדינות אפריקה העניות. מתוך 2,651,303 פליטים אפריקאים, מקום המדינה עד כה, פחות מ - 25,000 ביקשו מקלט בישראל ורק 141 זכו במעמד פליט.⁵ בשנת 2008 הכירה מדינת ישראל בפליט אחד בלבד ובשנת 2009 - בשני פליטים. מדינות שאוכלוסייתן קטנה מאוכלוסיית ישראל כמו נורווגיה, הכירו ב - 36,101 פליטים. שוודיה, מעט גדולה יותר, הכירה ב - 77,038 פליטים הזוכים בזכויות סוציאליות מלאות.

מדינת ישראל היא מדינה קטנה שאינה יכולה להרשות לעצמה לקלוט פליטים כמו שאר מדינות המערב

ל- 452 פליטים מדרפור העניקה מדינת ישראל מעמד של תושב ארעי מבלי שנבדקה בקשתם למקלט⁶. בקשותיהם של פליטים מסודן ואריתריאה כלל אינן נבדקות ולכן אין בישראל פליטים מוכרים מסודן או מאריתריאה למרות שהם מהווים 78% ממבקשי המקלט בארץ.⁷ מקבלי החלטות נמנעים מבידוק טענותיהם של מבקשי המקלט ואז טוענים שהנם מסתנני עבודה.

הם לא באמת פליטים. הם סתם "מסתנני עבודה" שבאו לשפר את איכות חייהם

למרות שגם מצרים חתמה על אמנת הפליטים, אין היא ממלאת התחייבויותיה כלפי הפליטים בתחומה. מאז 2008 אף מגרשת מצרים פליטים לסודן, אריתריאה וסומליה ומצהירה על כך באמצעי התקשורת.⁸ ביולי 2009, בישיבת וועדת כנסת הבהיר הנוציב העליון לפליטים בעבר ויועץ בנציבות הפליטים בהווה, מר מיקי בבלי, שהחזרת מבקשי מקלט למצרים מסכנת את חייהם. במילותיו: "זה נכון שלחלק ניכר מהבאים לארץ הייתה עוד ארץ ביניים - מצרים, ואפשר לאחר בדיקת כל מקרה לגופו להחזיר למצרים בתנאי שיובטח שגורלם במצרים לא יהיה מסוכן, וזה לא ניתן היום להבטחה, משום שאם גורלם יהיה מסוכן אני כמחזיר למצרים פגעתי באמנה. ואם מצרים מחזירה לסודן פגעתי בהם וכאילו אני הוא שהחזרתי לסודן"⁹.

הם אולי היו פליטים שנמלטו מארצותיהם למצרים, אך במצרים לא נשקפה להם סכנה. הם עזבו את מצרים ובאו לכאן רק משום שבישראל מרוויחים יותר כסף.

בשנת 2007, בעקבות תלונותיו של ראש עיריית אילת על המחלות שביאו הפליטים לעיר, ערך משרד הבריאות בדיקות לכלל הפליטים באילת. התוצאות הביאו להחלטה שאין הצדקה לבדיקת כלל אוכלוסיית הפליטים בארץ.

הפליטים מביאים איתם מחלות מסוכנות מאפריקה.

¹ ראש מנהלת קו התפר, תא"ל אופיר ערן לוועדת הכנסת לבחינת בעיית העובדים הזרים: "בשנת 2008 נכנסו 7,707 אנשים, בשנת 2009 צמצמנו את המספר והוא עומד על 4,874 - עדיין הרבה אבל היה צמצום". עמוד 24 לפרוטוקול מיום 26.01.2010.

² מתוך הדו"ח הסטטיסטי של נציבות הפליטים של האו"ם לשנת 2008: http://www.unhcr.org/statistics/08-TPOC-TB_v5_external_PW.zip

³ על פי שקלול נתוני נציבות הפליטים של האו"ם בסוף 2008 והצהרות המדינה בפני בג"צ בספטמבר 2009, נמצאים בישראל קרוב ל - 18,000 מבקשי מקלט בחודש ספטמבר 2009

⁴ ראה הערה 2 לעיל

⁵ מרכז מידע ומחקר של הכנסת, "הטיפול במסתננים מגבול מצרים", עמוד 2: <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02524.pdf>

⁶ בעקבות החלטת ממשלה מ-17.09.2007 להעניק מעמד של תושב ארעי למשך שנה ל - 498 הפליטים מדרפור שהגיעו לישראל עד לאותו מועד.

⁷ על פי רשות האוכלוסין למ.מ.מ.; "בראשית מאי 2010 שהו בישראל 24,339 מסתננים ומבקשי מקלט; מספר הסודאנים והאריתראים מתוכם שאינם בני-הרהקה הוא 18,959 - 5,649 סודאנים ו-13,310 אריתראים": <http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02524.pdf>

⁸ http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/egypt1108heweb_0.pdf

מוקד סיוע לעובדים זרים (ע"ר)

"וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים", שמות כ"ב, פסוק כ'

העובדות

המיתוס

אמנם הגבול בחלקו אף אינו מגודר אך המעבר במדבר קשה, עולה ממון רב ורצוף סכנות. מידי כמה ימים נמסר באמצעי התקשורת על מבקשי מקלט שנורו למוות על ידי החיילים המצריים בנסותם לחצות את הגבול לישראל. רבים אחרים מגיעים למרפאת "רופאים לזכויות אדם" כשכדורי החיילים עדיין בידיהם ורגליהם. רבים נוספים נתפסים על ידי החיילים המצרים, נעצרים ואף מגורשים לארצותיהם שם חייהם בסכנה. רבים מנסים לחצות את הגבול בגפם ורק לעיתים נדירות אנו שומעים על אלו שאיבדו דרכם וחייהם במדבר.

ברור מדוע כולם מגיעים לישראל. אין כל חומה בגבול הדרומי שלנו עם מצרים וכל כך קל לחצות את הגבול רגלית ולהגיע הנה.

דו"ח פנימי של משרד המשפטים הישראלי מתאר את אריתריאה כמדינה שבה "הפרות זכויות האדם והרדיפות הפוליטיות במדינה נרחבות, וכוללות החזקת אסירים מצפוניים ללא אישום או משפט, רדיפות על רקע דתי, העלמה בפועל של אזרחים ועוד."¹⁰ ישראל מונעת בעדם גישה למערכת המקלט, אך במדינות מערביות אחרות אחוזי ההכרה במבקשי מקלט מאריתריאה כפליטים על פי הקריטריונים המחמירים של האמנה גבוהים ביותר: בקנדה – 97%, בנורווגיה – 95%, באיטליה – 90%, באנגליה – 80%¹¹.

האריתראים אינם פליטים. הם סתם עריקים משירות צבאי שבאו לעבוד בישראל

ניסיון חמש השנים האחרונות מוכיח שאותם אנשים המסכנים חייהם וחוצים את המדבר הנם מבקשי מקלט הנמלטים על נפשם. אלפי מבקשי מקלט נכנסו לישראל ואף לא אחד מהם נתפס בעברה בטחונות.

הסודנים הם אזרחי מדינת אויב - סכנה למדינת ישראל.

אכן, בשנת 1977 החליט רה"מ דאז, מנחם בגין ז"ל, להעניק אזרחות לפליטים מוייטנאם שהצילו בלב ים ימאי אונייה ישראלית. מאז, על אף שמדינת ישראל חתמה ואף אשררה את האמנה הבינלאומית בדבר מעמדם של פליטים, אין בישראל חוק להסדרת מעמדם. בניגוד לכתוב באמנה, רשויות המדינה כולאות פליטים לתקופות ממושכות, מונעות מהם גישה למערכת המקלט, מונעות בעדם מלעבוד על פי חוק, או כל גישה זכויות סוציאליות.¹² צה"ל מגרש חזרה פליטים המגיעים מגבול מצרים, המגורשים למדינותיהם ולעיתים אל מותם.¹³

מדינת ישראל הוקמה על ידי פליטים ולמען פליטים ולכן היא נוהגת בפליטים במידת החסד והרחמים.

הזנחת האוכלוסייה המוחלשת על ידי ממשלת ישראל והפרטת מדינת הרווחה אינה מצדיקה התעמרות גם במבקשי המקלט שהגיעו לכאן. יש לסייע לאלו וגם לאלו. בניגוד לתדמית הרווחת של הפליט הנזקק, מצבם של מרבית הפליטים שונה לחלוטין. מדובר באנשים בריאים וצעירים שרבים מהם נמלטו על חייהם וחצו ברגל את המדבר. הם רבי תושייה ואם רק תינתן להם ההזדמנות – יוכלו לפרנס עצמם ולהפוך לתושבים מועילים לקהילה, גם אם רק עד שתתאפשר חזרתם למדינותיהם. כך למשל מקרב 452 מבקשי המקלט מדרפור שקיבלו מעמד של תושב ארעי, כולם עובדים, רבים פתחו בתי עסק עצמאיים ומצליחים, המעסיקים עובדים, וכמה מהם כבר החלו את לימודיהם האקדמאיים.

רשויות הרווחה אינן מצליחות להתמודד עם המצוקות בחברה הישראלית. קל וחומר שלא תצלחנה להתמודד עם מצוקות אוכלוסיית הפליטים

מדינת ישראל מנעת מגירוש פליטים לקונגו זה למעלה מעשור בהמלצת נציבות הפליטים של האו"ם. ב-2010 חיים בישראל פחות מ-300 מבקשי מקלט מקונגו.

אם ניתן להם להישאר - יגיעו מיליונים נוספים

⁹ <http://www.knesset.gov.il/protocols/data/rtf/zarim/2009-07-21.rtf> עמוד 35 לפרוטוקול

¹⁰ דו"ח פנימי של משרד המשפטים הישראלי, מחלקת יעוץ וחקיקה, תחום המאבק בסחר בבני אדם, מיום 07.10.2007.

¹¹ ראה הערה 2 לעיל.

¹² הרחבה אודות מעצרים של מבקשי המקלט ניתן למצוא בנייר עמדה "מעצר מבקשי מקלט ופליטים" אשר פורסם ביוני 2008 על ידי הפרורם לזכויות פליטים.

¹³ מידע אודות התנהלות צה"ל ניתן למצוא בנייר עמדה "עקרון איסור הגירוש" אשר פורסם ביוני 2008 על ידי הפרורם לזכויות פליטים ומידע אודות התנהלות מצרים ניתן למצוא בדו"ח זכויות האדם האחרון של משרד המדינה האמריקאי :

<http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2008/nea/119114.htm>